

ವೀರಾಗ್ರಣಿ ಅಕ್ಕ ಮಹಾದೇವಿ: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ

ಡಾ. ಅನುಪಮಾ ವೆಂ ಆದಾಪೂರ*

*ಅತಿಥಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಮುಂಡಗೋಡ.

Abstract:

ಪರಮ ಶಿವಭಕ್ತೆಯಾದ ಅಕ್ಕ ಮಹಾದೇವಿ ಬಸವಾದಿ ಶರಣರ ಸಮಕಾಲೀನಳಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. 1162ರಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಇದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಶಿವಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದ ನಿರ್ಮಲ ಮತ್ತು ಸುಮತಿಯರ ಮಗಳಾಗಿ ಕ್ರಿ. ಶ. 1140 ರಲ್ಲಿ ದವನದ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಂದು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉಡುತಡಿಯೆಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದಳೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಶರಣರ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದ ಕಲ್ಯಾಣವು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದೆ. ಕಲ್ಯಾಣವು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯಂತಹ ಶರಣೆಯರನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮದತ್ತರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಸಿದೆ. ಅಕ್ಕನನ್ನು ಅನುಭಾವಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ.

Keywords: ಶಿವಶರಣೆ, ಅಕ್ಕ, ಅಕ್ಕ ಮಹಾದೇವಿ, ಬಸವಣ್ಣ, ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಚಿನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದ ಸಮಕಾಲೀನ ಶರಣರು, ಅಕ್ಕ ಮಹಾದೇವಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಸವಣ್ಣ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ, ಕಿನ್ನರಿಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ, ಸಿದ್ದರಾಮೇಶ್ವರ, ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಿದೇವ, ಇನ್ನು ಮುಂತಾದ ಶರಣರು ತಮ್ಮ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕನ ಅನುಭಾವದತ್ತರವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಕ್ಕನ ವಚನಗಳು ಎಷ್ಟೊಂದು ಸತ್ವಯುತವಾಗಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ

"ಗೋಮುಖಿ ವ್ಯಾಘ್ರಾಂಗಲದದ

ಕಾಮ ಮೊದಲಾದ ಅಖಿಳ ವಿಷಯ

ಸ್ತೋಮವನು ಮುರುದಿಕ್ಕಿ ಮುಂಬರಿದಂತ್ಯಂಗದಲಿ

ಆ ಮಹಾಶಿವಲಿಂಗ ಸಂಗ

ಪ್ರೇಮಿಯಾಗಿ ಸಿವೈಕ್ಯ ಪದವನು

ನೇಮಿಸಿದ ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕಂಗ ಶರಣು ಶರಣಾರ್ಥಿ"

ಚಾಮರಸ ಕವಿಯ ಈ ಸಾಲುಗಳು ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕನ ಘನವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಶರಣ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ 'ಅಕ್ಕ' ಪದವೇ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಮಹಾದೇವಿ ಮನುಕುಲಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕನಾಗಿ ಜನ್ಮತಾಳಿದ್ದು ಲೋಕದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಅಪರೂಪದ್ದಾಗಿದೆ.

Please cite this article as: ಅನುಪಮಾ ವೆಂ ಆದಾಪೂರ (2022). ವೀರಾಗ್ರಣಿ ಅಕ್ಕ ಮಹಾದೇವಿ: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ. ಸೃಜನಿ: ಇಂಡಿಯನ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಇನ್ವೋವೇಟಿವ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಅಂಡ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್, 1(5), 195-199.

ಮಹಾದೇವಿ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಡಿದ ಆಟಗಳು, 'ಶರಣಸತಿ ಲಿಂಗಪತಿ' ಎಂಬ ಭಾವವು ಹಾರಲಿ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಸಂಸ್ಕಾರ ಆತ್ಮದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಹರನನ್ನೇ ವರನನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಅಕ್ಕ ದಿಗಂಬರವನ್ನೇ ದಿವ್ಯಾಂಬರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಾವಿಲ್ಲದ, ರೂಹಿಲ್ಲದ, ಕೇಡಿಲ್ಲದ, ಚೆಲುವನಾದ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನನ್ನು ಕೂಡಲು ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟಳು.

'ವೈರಾಗ್ಯ' ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಹೊರಟ ಸಾಧಕನು ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಹಾಗೂ ಬೌದ್ಧಿಕ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸಬೇಕಾಗುವುದು ಅಂದಾಗ ಸಾಧನೆಯ ಸಿದ್ಧಿ ಶಿಖರವನ್ನು ತಲುಪಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವಿಯು ವೈರಾಗ್ಯದ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ಏರಲು ಆಕೆ ನಡೆಸಿದ ಸಾಹಸ ಯಾವ ವೀರನಿಗೂ ಕಡಿಮೆಯದಲ್ಲ. ತಾನೊಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣಾಗಿಯೂ ಗಂಡಾಗಬಹುದಾದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಅಕ್ಕ ತಾಳಿದ ನಿಲುವು ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಯುದ್ಧಭೂಮಿಗೆ ಹೋಗುವ ಯೋಧ ಪೂರ್ವ ತಯಾರಿಯೊಂದಿಗೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ, ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಸೆದೆ ಬಡೆಯುವ ಏಕೈಕ ಗುರಿಯೊಂದಿಗೆ ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನೆದುರು ಇರುವುದು ಒಂದೇಗುರಿ; ಒಂದು ಗೆಲುವು ಇಲ್ಲವೇ ಸಾವು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜೀವದ ಹಂಗುದೊರೆದು ಹೋರಾಡಿ ತನ್ನೊಡೆಯನಿಗೆ ಜಯ ತಂದುಕೊಡುವುದೊಂದೇ ಆತನ ಮೊದಲ ಹಾಗೂ ಕೊನೆಯ ತೀರ್ಮಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಎಂಬ ರಣಭೂಮಿಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ ಅಕ್ಕನ ಮುಂದೇ ಇದೇ ಸವಾಲು ಇದೆ. ತಾನು ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೊರೆಗೆ ಜಯ ತಂದುಕೊಡುವುದಾದಲ್ಲಿ ಎದುರಿನ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಲೇ ಬೇಕು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪೂರ್ವ ತಯಾರಿಯೊಂದಿಗೆಯೇ ಅಕ್ಕ ಕಣಕ್ಕಿಳಿದಿದ್ದಾಳೆ. ಆಕೆಯ ಶತ್ರುಗಳಾದರೋ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡಲು ಆಕೆ ತೊಟ್ಟ ವೇಷ ಮತ್ತು ಹಿಡಿದ ಪಥ ದುರ್ಗಮವಾದುದು.

ಅಘಟಿತ ಘೃತಿನ ಒಲವಿನ ಶಿಶು

ಕಟ್ಟಿದನು ಜಗಕ್ಕೆ ಬಿರಿದನು

ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ-ಮತ್ಸರಗಳಿಗೆ

ಇಕ್ಕಿದನು ಕಾಲಲಿ ತೊಡರನು

ಗುರುಕೃಪೆಯೆಂಬ ತಿಗುರನಿಕ್ಕೆ

ಮಹಾಶರಣೆಯೆಂಬ ತಿಲಕವನಿಕ್ಕೆ

ನಿನ್ನ ಕೊಲುವೆ ಗೆಲುವೆ ಶಿವಶರಣೆಂಬ ಅಲಗಕೊಂಡು

ಬಿಡು ಬಿಡು ಕರ್ಮವೇ, ನಿನ್ನ ಕೊಲ್ಲದೆ ಮಾಣೆನು

ಕೆಡಹಿಕೊಳ್ಳದೆನ್ನ ನುಡಿಯ ಕೇಳಾ

ಕೆಡದ ಶಿವಶರಣೆಂಬ ಅಲಗನೆ ಕೊಂಡು

ನಿನ್ನ ಕೊಲುವೆ ಗೆಲುವೆ ನಾನು

ಬ್ರಹ್ಮಪಾಶವೆಂಬ ಕಳನನೆ ಸವರಿ

ವಿಷ್ಣುಮಾಯೆಯೆಂಬ ಎಡೆಗೋಲನೆ ನೂಕಿ

ಎನ್ನೊಡೆಯ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ**ತಲೆದೂಗಲಿ ಕಾದುವೆನು ನಾನು ¹**

ಜಗಕ್ಕೆ ಪಣತೊಟ್ಟ ಅಕ್ಕ ಮಹಾಶರನೆಂಬ ಭಸಿತವನು ಹಣೆಗಿಕ್ಕಿ, ಮೇಲೆ ಗುರುಕೃಪೆಯೆಂಬ ಗಂಧ ತಿಲಕದಿಂದಲಂಕರಿಸಿ, ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಮೋಹ, ಲೋಭ, ಮದ, ಮತ್ಸರಳೆಂಬ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳ ಕಾಲಿಗೆ ತೊಡರು ಕುಣಿಕೆ ಹಾಕಿ ಕೆಡವಿ, ಅತ್ಯಂತ ರೋಷಾವೇಷದಿಂದ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಶಿವಶರಣೆಯೆಂಬ ಅಲಗನ್ನು ಝಳಪಿಸುತ್ತ² ಬಿಡು ಬಿಡು ಕರ್ಮವೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿ ಬಿಡುವೆ. ನನ್ನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬೀಳುವ ಮುನ್ನ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು ಎಂದು ಆರ್ಭಟಿಸುತ್ತ, ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ಬಿಡಲಾರೆ ನಾನು; ನೀನು ಅದೆಲ್ಲಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯ? ಈ ಬ್ರಹ್ಮಲಿಪಿ ಎನ್ನುವ ರಣರಂಗವನ್ನೇ ಒರೆಸಿ ಹಾಕಿ, ವಿಷ್ಣು ಎನ್ನುವ ಮಾಯೆಯ ತಡೆಗೋಲನ್ನೇ ನೂಂಕಿ, ಎನ್ನೊಡೆಯ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯನು ತಲೆದೂಗುವ ಹಾಗೆ ಕಾದಾಡುವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಅವನ ಒಲವಿನ ಶಿಶು ಆಗಿದ್ದೇನೆ³ ಎನ್ನುವ ಅಕ್ಕನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವೀರ ಹಾಗೂ ರೌದ್ರರಸವು ಸ್ಫುಟಗೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯ ಎಂಥವರ ಎದೆಯಲ್ಲೂ ಕಂಪನವುಂಟು ಮಾಡುವಂಥದ್ದು. ವೈರಾಗ್ಯದಲ್ಲಿ ವೀರಾಗ್ರಣಿಯಾದುದು ಭಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗದ ವಿಶೇಷವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಸಾಧಕ ಪುರುಷನಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಬಹಿರಂಗದ ಜನರ ಉಪಟಳ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕಾಡದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಸ್ತ್ರೀ ಆಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಹಿರಂಗದ ಪುರುಷ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಜೊತೆಗಿನ ಹೋರಾಟವು ಅಕೆಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಮನೋಬಲದಿಂದ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಿ ಗೆದ್ದ ಅಕ್ಕ ಬಾಹ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ವರ್ಗದೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಿ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯು ಘನಘೋರವಾದದ್ದು. ಅದನ್ನು ಅಕ್ಕನ ವಚನದಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡೋಣ.

"ಆಳುತನದ ಮಾತನೇರಿಸಿ ನುಡಿದಡೆ**ಆಗಳೆ ಕಟ್ಟಿದನು ಗಂಡುಗಚ್ಚಿಯು****ತಿಗುರನೇರಿಸಿ ತಿಲಕವನಿಟ್ಟು****ಕೈದುವ ಕೊಂಡು ಕಳನೇರಿದ ಬಳಿಕ****ಕಡ್ಡಿದ ನಿರಿ ಸಡಲಿದಡೆ ಇನ್ನು ನಿಮ್ಮಾಣೆ****ಕಾಣಾ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ⁴**

ತನ್ನೆದುರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಗಂಡಸು ತನ್ನ ಆಳುತನದ ಅಂದರೆ ಪೌರುಷತನದ ಮಾತನ್ನೇನಾದರೂ ಏರಿಸಿ ನುಡಿದರೆ ನಾನು ಸುಮ್ಮನೇ ಬಿಡುವವಳಲ್ಲ. ಅಂಥವನ ಮುಂದೆ ನಾನು ನನ್ನ ಪೌರುಷನನ್ನು ತೋರಿಸದೆ ಬಿಡಲಾರೆನು. ಗಂಡುಗಚ್ಚಿಯನುಟ್ಟು, ಹಣೆಗೆ ಭಸ್ಮ ಗಂಧದ ತಿಲಕವನ್ನಿಟ್ಟು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಆಯುಧವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ರಣದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಂತೆನೆಂದರೆ, ನನ್ನ ಕಟ್ಟಿದ ಕಚ್ಚೆಯ ನಿರಿ ಸಡಲಿದರೆ ನಿಮ್ಮಾಣೆ ! ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಅಂಥವರ ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಪೌರುಷ ತೋರದೆ ಬಿಡುವವಳಲ್ಲ! ಎನ್ನುವುದು ಎಂತಹ ವೀರತನದ ಮಾತು.

¹ ಸಮಗ್ರ ವಚನ ಸಂಪುಟ-5, ವಚನ-12² ಅದೇ.

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ, ಧೈರ್ಯ, ಪ್ರಯತ್ನ, ಗುರಿಮುಟ್ಟುವ ಧೀಮಂತ ಶಕ್ತಿ, ಮನೋಬಲ ಬೇಕು. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕ ಕೈಗೊಂಡ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ, ಅಚಲ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದವುಗಳು. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಮನವನ್ನು ಚಂಚಲಗೊಳಿಸಲು ನೋಡಿದ ಪುರುಷವರ್ಗದ ಗತಿ ಏನಾಗಬಹುದೆಂದು ಅಕ್ಕ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇಂತಹ ದಿಟ್ಟತನವು ಎಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀವಾದ, ಸ್ತ್ರೀವಿಮೋಚನೆ, ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎಂದು ಮಾತನಾಡುವ ಮಹಿಳೆಯರು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ವೀರತ್ವದ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಮನನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ.

“ಕಳನೇರಿ ಇಳಿವುದು ವೀರಂಗನ ಮತವಲ್ಲ ಶಿವಶರಣಂಗೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುವುದು ಪಥವಲ್ಲ” ಎನ್ನುವ ಅಕ್ಕ.

“ಮುಂಗೈಯಲ್ಲಿ ವೀರಗಂಕಣ ವಿಕೆ

ಮುಂಗಾಲಲ್ಲಿ ತೊಡರು ಬಾವುಲಿಯ ಕಟ್ಟಿದೆ

ಗಂಡುಡಿಗೈಯನುಟ್ಟಿನೆಂಬ ಮಾತಿನ ಬರಿದ ನುಂಗಿದೆನು

ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ

ನಿಮ್ಮನೆಗೆ ಊಣೆಯವ ತಂದೆನಾದೊಡೆ

ನಿಮ್ಮ ತೊತ್ತಿನ ಮಗಳಲ್ಲಯ್ಯಾ”⁴

ಮುಂಗೈಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಂಕಣ ವೀರತ್ವದ್ದು. ಮುಂಗಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದು ನಾನು ನನ್ನನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಮೀಸಲಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬ ವೇಳವಾಳಿ ಸೂಚಕದ ಕಾಲ್ಗಡಗ. ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಪಣಕ್ಕಿಟ್ಟು ಅನುಭಾವದ ಯುದ್ಧ ಗೆಲ್ಲುತ್ತೇನೆ. ‘ಗಂಡುಬೀರಿ ಇವಳು ಗಂಡುಡುಗೆಯನುಟ್ಟವಳು’ ಎಂದು ಜನರು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಅಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಒಡೆಯನೆ ನಿನಗೆ ಆಣೆಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಕೊಟ್ಟ ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ತೊತ್ತಿನ ಮಗಳಲ ಎಂದು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಪಣಕ್ಕಿಟ್ಟು, ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಹೋರಾಡಿ ವೀರಾಗ್ರಣಿ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ ಅಕ್ಕ.

ಸಮಾರೋಪ

ಲೌಕಿಕ ಸೌಂದರ್ಯ, ಸ್ಥಾನ ಎಲ್ಲವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ, ಅಲೌಕಿಕ ಪತಿ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಒಲುಮೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪಲು ಆಕೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಲುವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಆ ಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ನಿಲುವು ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಾ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಹರಳುಗಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ‘ಅಕ್ಕನದು ಸಿದ್ಧ ವೈರಾಗ್ಯವಲ್ಲ. ಸಿದ್ಧಿಸಿಕೊಂಡ ವೈರಾಗ್ಯ’ ಎಂಬ ವಿಜಯಾದಿಭಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿದೆ. ತನ್ನ ಚಿಂತನೆ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ ಮೊದಲ ಹೋರಾಟಗಾರ್ತಿ ಅಕ್ಕ . ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಯಾರೂ ತಂದುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಭಲಗಾತಿ ಅಕ್ಕ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ವೀರಾಗ್ರಣಿ.

ಪರಾಮರ್ಶನ/ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಆರ್ಯಾಂಬಪಟ್ಟಾಭಿ. (ಸಂ.) ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ. ಸಂವಹನ ಪ್ರಕಾಶನ.

³ ಅದೇ. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ-125

⁴ ಅದೇ. ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ-138

- ಹಿರೇಮಠ ಬಿ. ಆರ್. (1987). ಸುಖಸಂಪಾದನೆಯ ವಚನಗಳು. ವೀರಶೈವ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ. ಶ್ರೀ ತೋಂಟದಾರ್ಯ ಮಠ.
- ಕಲಬುರ್ಗಿ ಎಂ ಎಂ. (ಸಂ.) (2001). ಸಂಕೀರ್ಣ ವಚನ ಸಂಪುಟ-1. (ದ್ವಿತೀಯ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಮುದ್ರಣ)ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
- ಲೋಕೇಶ್ ಎನ್ ಮಾನ್ವಿ. (2021). ಅಕ್ಕ ಮಹಾದೇವಿಯವರ ವಚನಗಳ ಭಾವಾರ್ಥ. https://www.vachanasudhe.co.in/2021/09/blog-post_13.html
- ಶಿವಗಣಪ್ರಸಾದಿ ಮಹಾದೇವಯ್ಯ. (1971). ಶೂನ್ಯ ಸಂಪಾದನೆ. ಸಂ: ಆರ್.ಸಿ, ಹಿರೇಮಠ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ. (ಸಂ.). (2001). ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನ ಸಂಪುಟ. (ದ್ವಿತೀಯ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಮುದ್ರಣ) ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ.